

Boekaankondigingen

D. & R. Aichele, H.-W. & A. Schwegler, *Blumen am Wegesrand*, Franckh/Kosmos, Stuttgart, 1985, ISBN 3-440-05561-2, 224 pag., DM 19,80. Een boekje volgens het bekende recept: duidelijke kleurenfoto's vergezeld van een beschrijving van de plant, zijn standplaats en zijn verspreiding.

Anonymus, *In Heerlen ontspringen twee beken*, I.V.N. afdeling Heerlen, 1985, 118 pag., fotokopie.* In deze ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum van de IVN-afdeling Heerlen verschenen publicatie werd het floristisch overzicht van de Geleen- en Camerbeek samengesteld door J.H. Bilo.

Anonymus, *Koeiebad en Laegieskamp*, Stichting Biologische Werkgroep 't Gooi, Bussum, 1985, 227 pag. + bijlagen, fotokopie, f12,50 (te bestellen via gironummer 4460912 van de Stichting Biologische Werkgroep 't Gooi te Naarden). Het resultaat van een veelzijdig onderzoek van twee natuurterreinen, even westelijk van Naarden en Bussum gelegen; de hoofdstukken 5 en 6 van de hand van H. de Mars behandelen de flora en vegetatie van beide gebieden, respectievelijk de mycoflora van het Laegieskamp.

A.J. de Bakker, *Herkolonisatie door epifytische lichenen bij dalende SO₂-concentratie in Zuid-Holland: een statistische analyse*, Doctoraalverslag Vakgroep Theoretische Biologie, Leiden / Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum, 1985, 64 pag., fotokopie.* Over dit onderzoek is onlangs gepubliceerd in *Gorteria* 13: 70-74.

W.J. van den Berg & J.T. de Smidt, *De vegetatie van het Oostelijk Vechtplassengebied 1935-1980*, Stichting Commissie voor de Vecht en het Oostelijk en Westelijk Plassengebied, 155 pag. + bijlagen, fotokopie, f20 (exclusief portokosten; verkrijgbaar bij het Gewest Gooi en Vechtstreek, Naarderstraat 3, 1271 CE Huizen). Merendeels niet gepubliceerde vegetatiegegevens van ruim 5100 opnamen laten veranderingen zien in flora en vegetatie gedurende de periode 1935-1980.

M. Boeken, *Veranderingen in de flora van het kustgebied bij Oostvoorne*, Doctoraalverslag R.U. Groningen, 1982, 24 pag. + bijlagen, fotokopie.* Een floristische inventarisatie van 31 kilometerhokken op Voorne, uitgewerkt volgens de door Van der Meijden aangepaste methode-Mennema.

H. Boink, A.H. Groener & P.B. Jager (red.), *Het landschap van Twente*, Vereniging Vrienden van Meester Bernink's Museum Natura Docet / Stichting Heemkunde Denekamp, 1986, 175 pag., f20 (te bestellen via gironummer 1467520 t.n.v. Natura Docet, Denekamp en bij de regionale boekhandelaren). Een ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van 'Natura Docet' verschenen boekje met als belangrijkste bijdrage 'Schets van de ontwikkelingsgeschiedenis van het Twentse landschap' van de hand van A.B. Wittgen.

M.G.H. Bongers & A.A.M. Govers, *Het dal van de Hohn; Vegetatie en bodem van een natuurgebied in Noordoost-België*, Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Reeks XXXV, afl. 1-2, en Stichting Uitgeverij KNNV, Serie Landschapsoecologische streekbeschrijvingen buitenland, nr. 1, Maastricht, 1986, 44 pag. + bijlagen, f15,50 (voor leden van het Genootschap en van de KNNV f12,90; te bestellen bij het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, giro 1036366 te Maastricht of bij het Bureau van de KNNV, giro 13028 te Hoogwoud).

J. Bosselaers, *Levende houtwallen*, Limburg Natuurlijk 5, Stichting Limburgs Landschap, Hoeselt, 1984, 136 pag., f10,50 (te bestellen via bankrekening 456-4022001-20 t.n.v. Stichting Limburgs Landschap te Diepenbeek, België). In dit boekje worden de bewoners - voor wat betreft de planten met name de Myxomyceten, de Ascomyceten en de mossen - beschreven en afgebeeld, die zijn gevonden in houtwallen in Belgisch Limburg.

P. Bremer, G.J. Gerritsen, T.J. de Kogel & A.J. Dijkstra, *Milieu-inventarisatie; flora en fauna van het Staphorsterveld en Zwarte Water*, basisrapport, Provinciale Planologische Dienst Overijssel, Zwolle, 1985, 194 pag., fotokopie, f14 + f4.25 verzendkosten (te bestellen via gironummer 833220, t.n.v. Provincie Overijssel). Het resultaat van een multidisciplinair onderzoek, waarin het onderzoek naar hogere planten een belangrijke plaats inneemt.

C.T. van Dorp, *Valleivegetaties van de binnenduinen op Schouwen*, Provinciale Waterstaat Zeeland, 1986, 44 pag. + bijlagen, fotokopie.* Het resultaat van een onderzoek naar karakteristieke en zeldzame planten, die vóór de ernstige verdroging van de Vroongronden meer of minder talrijk waren.

D. Douwes, *Veranderingen in de wilde flora; Flora van Doetinchem*, Wetenschappelijke Mededeling KNNV nr. 174, 1986, 310 pag., f25 (voor leden f17,50; te bestellen via gironummer 13028, t.n.v. Bureau KNNV te Hoogwoud). Een extra-dikke 'W.M.' met onder meer vele verspreidingskaartjes van hogere planten op kilometerhokbasis als resultaat van 25 jaar intensief floristisch onderzoek in dit deel van de Achterhoek.

D. Douwes, *De wilde flora van acht kastelen*, DNA, Den Bosch, 1986, ISBN 90-6876-008-4, 96 pag., f23,50. Naast een beschrijving van acht Achterhoekse 'kastelen' – het Enzerinck, de Wildenborch, Kasteel Vorden, huize Medler, de Wiersse, de Kieftskamp, Onstein, huize Zelle – en de omliggende flora, bevat dit boekje ook verspreidingskaartjes op kilometerhokbasis van 148 hogere planten.

H.J. Drost & A. Smit, *De vegetatie op de voorlanden van zuidelijk Flevoland tussen Zeewolde en Spakenburg in samenhang met bodemgesteldheid en waterhuishouding*, RIJP-rapport 1986-15 Abw, Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders, Lelystad, 1986, 89 pag., fotokopie.* Door de verschillen in bodemsamenstelling blijven deze vanuit de randmeren tegen de dijk van Zuidelijk Flevoland opgespoten 'voorlanden' floristisch rijk te zijn: 250 soorten op 50 ha.

A.J. Dijkstra & H. Dijkstra, *Bijzondere muurvegetaties in de gemeente Stadskanaal*, Staatsbosbeheer, 1986, 17 pag., fotokopie, f2,50 (te bestellen via gironummer 3252258, t.n.v. A.J. Dijkstra, Zwolle). Het verslag van een inventarisatie van enkele sluismuren – met onder meer *Asplenium viride* – vergezeld van aanwijzingen voor herstel van deze muren op een zodanige wijze, dat de muurvegetatie behouden kan blijven.

D.Th. de Graaf & A.J. Lever (red.), *Wilde flora bedreigd! Beschermd?* Publicaties van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, Reeks XXXV, afl. 3-4, 1985 (1986), 68 pag., f17,30 (te bestellen via gironummer 1036366 t.n.v. Natuurhistorisch Genootschap, Maastricht). In deze publicatie is een tiental lezingen opgenomen, gehouden op 2 en 3 mei 1985 tijdens een symposium in Maastricht ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. De voordrachten beperken zich niet tot de situatie in Nederland, maar handelen ook over de bedreiging en bescherming van de wilde flora, met name in België en Duitsland.

G. Hegi, *Illustrierte Flora von Mittel-Europa, Band IV, Teil 1, 2. Aufl.*, Paul Parey Berlin / Hamburg, 1986, ISBN 3-489-68120-7, DM 49. Deze aflevering bevat 35 pagina's 'Nachträge, Berichtigungen und Ergänzungen' bij de nadruk van de 2e editie van deel 4 (1).

A.J. den Held, m.m.v. P.H.M.A. Clausman, *Het vegetatie-onderzoek van de provincie Zuid-Holland; Vegetatie-typologie van Zuid-Holland*, deel 3A: Watervegetaties, 138 pag.; deel 3A: Watervegetaties (bijlagen), 80 pag.; Provinciale Planologische Dienst Zuid-Holland, 1985, f10 + ca. f4,25 verzendkosten (te bestellen bij Bureau Drukkerijen van de provincie Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag). Dit rapport bevat in de eerste plaats een typologie van watervegetaties, gepresenteerd in de vorm van een overzichtstabel, aangevuld door tabellen over de geografische variatie per type.

M.G.M. Jansen, *Enige geomorfologische, botanische en entomofaunistische aspecten van het rivierduin 'De Berg' te Bergharen (Gld.)*, Werkstuk in het kader 2e graads oecologie en Scriptie NLO-Interstudie, Sectie Biologie te Nijmegen, 1985, 109 pag., fotokopie.* Dit werkstuk bevat onder meer een aantal vegetatie-opnamen en een lijst van gevonden hogere planten.

M.T. Jansen & D.T.E. van der Ploeg, *Stinzenplanten in Nederland*, Wetenschappelijke Mededelingen KNNV nr. 122, 3e volledig herziene druk, 1985, 48 pag., f12 (voor leden f9) te bestellen via gironummer 13028 t.n.v. Bureau KNNV te Hoogwoud).

G. Kalsbeek, F. Veenendaal & H. Wolters, *Floristisch onderzoek in bevoeide en onbevoeide riepcerelen in de Weerribben*, Studentenverslag Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Leersum, 1986, 120 pag. + bijlagen, fotokopie.* Een eerder vegetatiekundig dan floristisch onderzoek naar aanleiding van een meningsverschil tussen een aantal pachters en het Staatsbosbeheer over het wel dan niet bevoeien van de rietlanden, dat onder meer uitwees, dat bevoeien voor een aantal 'kwetsbare soorten hogere' planten niet wenselijk is.

T.J. de Kogel, D.J. de Jong & A.M. van der Pluym, *De flora van het Oosterschelde- en Krammer / Volkerakgebied*, Rijkswaterstaat-Deltadienst, Hoofdafd. Milieu en inrichting, Middelburg, nota DDMI-84.21, 1985, 193 pag. + bijlagen, fotokopie.* Deze nota is samengesteld om tegemoet te komen aan de vele vragen over de flora en vegetatie van binnendijkse gebieden rond de Oosterschelde, onder andere in het kader van het Beleidsplan Oosterschelde.

G. Krüssmann, R. Kordes & M. Hemer, *Rosen, Rosen, Rosen; unser Wissen über die Rose, 2 Aufl.*, Parey, Berlin / Hamburg, 1986. ISBN 3-489-53322-4, 484 pag., DM 196. Een herdruk van Krüssmans standaardwerk, waarin opgenomen een nieuwe, tot 1984 / 85 door O. Bünemann en M. Klose bijgewerkte lijst van cultuurrozen; ook bevat het werk enkele hoofdstukken over de geschiedenis van 'de roos'.

W. Kruyt, *Korstmossen*, Thieme, Zutphen, 1986, ISBN 90-03-90052-3, 64 pag., f23,50. Het doel van dit boekje is om meer belangstelling te wekken voor korstmossen, 'wonderlijke vertegenwoordigers van het plantenrijk', zoals de ondertitel luidt.

V. van Laar, *De flora langs de goederenspoorlijn Amersfoort-Leusden*, Centrum voor Natuur en Milieu, Amersfoort, 1986, 13 pag., fotokopie.*

H.E. Laux, *Eszbare Pilze und ihre giftigen Doppelgänger*, Franckh / Kosmos, Stuttgart, 190 pag., 1985, ISBN 3-440-05565-5, DM 22. Van 175 soorten paddestoelen zijn kleurenfoto's weergegeven; de begeleidende tekst geeft verder een beschrijving, een aanduiding over eetbaarheid of giftigheid en de mogelijke verwarring met andere soorten.

P. Maas & G. Sponselee, *Kleine landschapselementen: onbeschermd en bedreigd*, De Steltkluut, Terneuzen, 1986, 61 pag., f 6,75 (te verkrijgen via gironummer 265061 t.n.v. penningmeester De Steltkluut te Axel). Een boekje met voornamelijk (zwart/wit) landschapsfoto's ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de Zeeuws-Vlaamse natuurbeschermingsvereniging De Steltkluut.

R.M. Mooy (samenst.), *De vegetatie van Zeeuwsch-Vlaanderen*, Provinciale Planologische Dienst Zeeland, Middelburg, 1986, 140 pag. + 2 kaarten, fotokopie.* Het resultaat van vier jaar veldonderzoek, uitgedrukt in onder meer een vegetatiekaart en een lijst van alle aangetroffen hogere planten, voorzien van bodem- en vegetatiegegevens.

R. Phillips, m.m.v. M. Rix & J. Hurst, *Wilde bosplanten*, Spectrum Natuurwijzer, 1986, ISBN 90-2749-041-4, 160 pag., f19,90. Van 75 wilde bosplanten worden kleurenfoto's gegeven; de begeleidende tekst, door S. Stumpel-Rienks uit het Engels vertaald, bevat vooral standplaats- en verspreidingsgegevens.

L.C. Preesman, R. Strucker & A. Verkerk, *De natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden van de Geertruida Agatha-polder*, Hoekschevaards Landschap, 1986, 53 pag. + bijlagen, fotokopie.* Dit rapport bevat onder meer een floristische inventarisatie volgens de door Van der Meijden aangepaste methode-Mennema van deze 50 ha grote, langs de Oude Maas gelegen polder, die van de duwvaart veel te lijden heeft.

F. Runge, *Die Pflanzengesellschaften Mitteleuropas, 8./9. verbesserte und vermehrte Aufl.*, Aschendorff, Münster, 1986, ISBN 3-402-04383-1, 291 pag., DM 19,80. Een overzicht van alle 477 plantengesellschaften in Midden-Europa, waaronder Nederland, met een nieuwe sleutel om tot op de associatie te kunnen determineren.

J.K. Schendelaar, *Wilde planten van Den Helder in 1900 en in 1985*, Gemeentebestuur van Den Helder, 1986, 255 pag., f18,50, fotokopie (verkrijgbaar bij boekhandel J. Kuhne, Spoorstraat 1, Den Helder of door overmaking van f25, incl. verzendkosten op gironummer 567870 t.n.v. Gemeente Den Helder onder vermelding van 'Flora Den Helder 1985'). Een vergelijking van de situatie anno 1900 op basis van de 'Flora van Helder' van Hoek en Redeke met die van nu; 80 'Helderse' verspreidingskaartjes van hogere planten, die veelal door Hoek en Redeke niet werden vermeld, illustreren de waargenomen veranderingen.

A. Smit, *Orchideeën in Flevoland*, RIJP-rapport 1986-9Abw, Lelystad, 1986, 27 pag., fotokopie.* In 61 van de 1041 kilometerhokken in Flevoland zijn in totaal 6 orchideeënsoorten waargenomen, vooral in de randgebieden.

J. Spronk, *Negen spoorhokken tussen Best en Eindhoven*, Floristische Werkgroep van de KNNV afdeling Eindhoven, 1986, 45 pag., fotokopie.* Een floristische inventarisatie, uitgewerkt volgens de door Van der Meijden aangepaste methode-Mennema.

S. Sprunger, *Orchideentafeln aus Curtis's Botanical Magazine*, Ulmer, Stuttgart, 1986, ISBN 3-8001-6183-4, 525 pag., DM 360. In dit werk zijn in totaal 1176 handgekleurde orchideeënafbeeldingen gereproduceerd, die van 1787-1948 in een van de oudste botanische tijdschriften, Curtis' Botanical Magazine, zijn gepubliceerd. Het boek is inmiddels ook in Engeland verschenen onder de titel 'Orchids from Curtis's Botanical Magazine', Cambridge University Press, ISBN 0-521-32595-1, £ 85.

S.M. Walters, A. Brady, C.D. Brickell, J. Cullen, P.S. Green, J. Lewis, V.A. Matthews, D.A. Webb, P.F. Yeo & J.C.M. Alexander, *The European Garden Flora, Vol. 1*, Cambridge University Press, Cambridge, 1986, ISBN 0-521-24859-0, 430 pag., £ 55. Kwekerscatalogi vormden het uitgangspunt voor dit determinatiewerk van 12000 gekweekte planten; in het eerste deel zijn opgenomen de Pteridophyta, de Gymnospermae en van de Angiospermae 16 families van de Monocotylen.

H.E. Weber, *Rubi Westfalici*, Westfälisches Museum für Naturkunde, Münster, 1985, ISBN 3-924590-07-9, 425 pag., DM 68 + portokosten (te bestellen bij Westf. Museum für Naturkunde, Sentruperstrasse 285, D-4400 Münster, Duitsland). In dit werk zijn 123 soorten Middeneuropese bramen beschreven en afgebeeld.

W.J. Wolff, m.m.v. M. Binsbergen, *Het beheer van de Wadden*, Stichting Veth tot Steun aan Waddenonderzoek, Arnhem, 1985, 64 pag., f10 (te bestellen via gironummer 2999188 van Stichting Veth tot Steun aan Waddenonderzoek te Arnhem, onder vermelding van 'Beheer'). Een beknopte samenvatting van de in 1983 verschenen uitvoerige publicatie 'Ecology of the Wadden Sea', waaraan 124 wetenschappelijke onderzoekers uit Denemarken, Duitsland en Nederland hebben meegewerkt. Bovenstaande brochure, die de visie van deze werkgroep weergeeft, is vooral bedoeld voor diegenen die beleidsmatig of uit hoofde van hun beroep bij de Waddenzee-problematiek zijn betrokken.

L.M.L. Zonneveld, H. Jansen, A.P. Grootjans & E.H. Koole, *Laagland bekenprojekt*, Rijksuniversiteit Groningen / Provinciale Planologische Dienst Groningen nr. 11, 1985, 82 pag. + bijlagen, fotokopie, f10 (te bestellen bij de Bibliotheek van de provincie Groningen, postbus 610, 9700 AP Groningen of bij Administratie Laboratorium voor Plantenoecologie, Postbus 14, 9750 AA Haren). Een rapport over een onderzoek naar de samenhang tussen waterhuishouding en vegetatieverspreiding in het Groningse Zuidelijk Westerkwartier.

J. Mennema & G. Renaud-Nooy van der Kolff

* Dit werk is niet in de handel, maar wel ter inzage in de bibliotheken van diverse botanische instituten.